

Bíbor nebáncsvirág (*Impatiens glandulifera* Royle) Nebáncsvirágfélék családja (*Balsaminaceae*)

Felismerhetőség	1-2,5 magasságú, egyéves özőnnövény. Virágai bíbor vagy rózsaszínűek, a virágok sarkantyúja 2-7 mm hosszú. A levél fogai, a levélnyel, valamint a szár csomói mirigyszőrösek, termése hirtelen felpattanó toktermés.
Származási hely	A Nyugat-Himalája mérsékelt, csapadékos éghajlatú térségei.
Bekerülésének és terjedésének körülményei	Az első adata 1941-ből, a Perint-patak mellől (Vas megye) származik. Nagyobb részt a vízfolyásokkal érkezett spontán, kisebb részt kivadult kultúrshökevény.
Elterjedtsége	Gyakori a Nyugat- (pl. Rába) és Délnyugat-Dunántúlon (pl. Dráva), a Duna mentén (Szigetközben tömeges), de nő az állománya a Tisza egyes szakaszain és helyenként a Zempléni-hegységben is.
Jellemzőbb élőhelyei	Nagyobb folyók, ritkábban hegyi, dombvidéki patakok mentén, ártéri növényzetben, bokorfüzesekben és puhafaligetekben. Megjelenik faültvényekben, keményfaligetekben, leromló állapotú síkvidéki égerligetekben. Vízközei nedves parlagokon és ruderalis területeken is.
Életmenet	Egyéves. Terjedését saját maga segíti elő azzal, hogy termései éréskor (vagy érintésre) hirtelen felpattannak, ezzel messzire repítve a magvakat. Még messzebbre terjed az ember vagy az állatok által, illetve folyóvizek révén. A mag életképességét akár 3 évig is megőrizheti. Legyökerező szárdarabjaival lehetséges, de nem jellemző a vegetatív szaporodás.
Természetvédelmi kártétele	Elhalt maradványai még a következő tavasszal is elborítják a talajt, hátráltatva más fajok csíranövényeinek kifejlődését. Akadályozza az ártéri erdők felújulását, nagyobb állományai veszélyeztetik a partok stabilitását. Elnyomja az ott őshonos növényfajok egyedeit és társulásait, ezáltal csökkenti a fajdiverzitást. A területért, valamint a megporzó rovarokért folytatott "küzdelenben" kompetíciós tényezőként lép fel az őshonos növényekkel szemben.
Gazdasági szerepe	Nedves helyeken akár magától is szaporodó dísz- és mézelő növényként ismert. A keleti gyógyításban balzsamnövényként tartják számon.
Megelőzés, védekezés	A kis állományoknál kézi eltávolítás, a nagyobb állományoknál júniusi kaszálás, majd a szárdaradvány eltávolítása vagy a legeltetés vezet eredményre. A kezelést virágzás előtt érdemes elvégezni és legalább a két rákövetkező évben megismételni.
Irodalom	Balogh L. (2004) in: Özőnnövények I., pp. 161-186.

Fotó: Dancza István

A bíbor nebáncsvirág virágos hatása

Fotó: Dancza István

A bíbor nebáncsvirág virágai

Fotó: Balogh Lajos

Virágzó bíbor nebáncsvirág állomány a Rába-parton Rumnál

Fotó: Dancza István

